

Mladá veda

Young Science

Špeciálne vydanie

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Apríl 2017 (číslo 1), špeciálne vydanie zostavené kolektívom autorov Vysokej školy technickej a ekonomickej v Českých Budějovicích

Ročník piaty

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: STEFE SK 2015. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD. (Katedra cestovného ruchu, Slezská univerzita v Opavě)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

PRIVATIZACE STÁTNÍHO MAJETKU V JIŽNÍCH ČECHÁCH PO ROCE 1989

PRIVATIZATION OF STATE ASSETS IN SOUTH BOHEMIA AFTER 1989

Martin Maršík¹

Autor působí jako odborný asistent na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích. Jeho hlavním profesním zaměřením jsou finance podniku a mezinárodní finance.

The author works as a lecturer at the Institute of Technology and Business in Ceske Budejovice. His main focus is on corporate finance and international finance.

Abstract

The text describes the privatization of state assets in South Bohemia after 1989. Particular emphasis is placed on large-scale privatization. The text analyzes the situation of minority shareholders. Using specific examples, it is shown how they gradually and legally foreclosed these minority shareholders of the companies that dominated the majority shareholder.

Key words: large-scale privatization, small privatization, the minority shareholders

Abstrakt

V textu je popsána privatizace státního majetku v Jižních Čechách po roce 1989. Zvláštní důraz je kladen na velkou privatizaci. V textu je rozebrána situace minoritních akcionářů. Na konkrétních příkladech je ukázáno, jakým způsobem byli postupně a legálně tito minoritní akcionáři vytlačeni ze společností, které ovládali akcionáři majoritní.

Klíčové slova: velká privatizace, malá privatizace, minoritní akcionáři, Jižní Čechy

Úvod

Mimořádně důležitým mezníkem pro celou Českou republiku byl již počátek roku 1989, kdy došlo k lidovým nepokojům, které předznamenávaly první kroky přechodu od komunismu k demokracii.

Dle Hrušky a kol. (1996) začaly z pohledu celého středoevropského prostoru první masivní protesty občanů již v roce 1988 v Polsku. V červnu roku 1989 se zde konaly svobodné volby, v nichž opozice v čele s Lechem Walesou jasně zvítězila. V Německé demokratické republice situaci neuklidnilo ani sesazení generálního tajemníka ÚV KSČ Ericha Honeckera a jeho nahrazení Ernstem Krenzem. To vše se odehrálo v říjnu roku 1989 a již 9. listopadu toho roku došlo v Německé demokratické republice k otevření hranic s

¹ Adresa pracoviště: Ing. Martin Maršík, Ph.D., Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích, Katedra ekonomiky, Okružní 10, 370 01 České Budějovice 370 01
E-mail: 4094@mail.vstecb.cz

Německou spolkovou republikou a k pádu socialistického systému. Maďarská lidová republika přijala zásadní dokument o pluralitním politickém systému v polovině září 1989 a na rok 1990 byly vyhlášeny svobodné volby. Podobná situace byla i v dalších evropských zemích východního bloku. V Bulharské socialistické republice byla signálem k občanským nepokojům ekologická konference. Konala se koncem října 1989 v Sofii a proti ekologickým aktivistům zde zasáhla policie. Zvyšující se politické napětí vedlo k odstoupení Todora Živkova. Svobodné volby se zde konaly v roce 1990. V Rumunské lidové republice propukly protesty v Temešváru 16. prosince 1989 a parlamentní volby se konaly v květnu 1990. Obdobně popisuje události v devadesátých letech i Holman (2000) a Švejnar (1997).

V Československu začaly politické nepokoje v polovině ledna 1989 při tzv. Palachově týdnu. Došlo k tvrdému zásahu pořádkových sil proti protestním shromážděním občanů. Masové protesty pokračovaly v listopadu a po jejich tvrdém potlačení pořádkovými silami vzniklo 19. listopadu Občanské fórum. Občanské fórum se postavilo do čela lidí nespokojených s tehdejší režimem. Vyvrcholením občanských protestů bylo zvolení Václava Havla prezidentem v prosincových svobodných volbách.

Průběh polistopadových událostí v jednotlivých městech jižních Čech můžeme demonstrovat na čtvrtém největším městě kraje - Písku. V ostatních městech jihočeského kraje byl průběh velmi podobný. Zkrácený text polistopadových událostí byl podrobně popsán v Kronice města Písku od autora Dr. Ivana Úlehly. V plném znění byl uveřejněn např. v literatuře Valeš a kol. (2014). Kronikář Dr. Úlehla popisuje události takto:

- 19. listopadu 1989 – přivezena výzva ke generální stávce na den 27. listopadu 1989 od studentů DAMU do Písku,
- 21. listopadu 1989 – přivezeno z Prahy Provolání o vzniku Občanského fóra,
- 22. listopadu 1989 – první setkání občanů na podporu OF,
- 27. listopadu 1989 – generální stávka, která se konala za vysoké podpory píseckých občanů.

První svobodné volby se konaly v červnu v roce 1990. S velkým náskokem toto volební klání vyhrálo hnutí Občanské fórum, Komunistická strana Československa obsadila druhé místo.

Politické převraty byly tedy začátkem života nové společnosti. Po politických změnách logicky následovaly změny ekonomické, mezi které je možno řadit i privatizaci státního majetku a další ekonomické reformy, které měly zkvalitnit život občanů. V následujícím textu je popsán vývoj těchto ekonomických reforem v jihočeském kraji z pohledu malých akcionářů, tj. občanů, kteří se zúčastnili kuponové privatizace a nesvěřili své investiční body investičním fondům.

Jadro

Privatizace státního majetku byla velmi komplikovaná záležitost. Aby bylo možné pochopit všechny souvislosti, je nutné se zmínit o privatizaci státního majetku i v ostatních zemích střeoevropského regionu.

Nejvýraznější rozdíl v postupu privatizace byl mezi Československem a Maďarskem. V Maďarsku totiž již v roce 1989 existoval v hospodářství soukromý sektor. Privatizace zde probíhala spontánně a majiteli státních podniků se velmi často stával tehdejší management.

Vláda měla sice obavu z tzv. rozptýleného vlastnictví akcií společností, ale vpuštění zahraničního kapitálu do země způsobilo příliv zahraničních investic do maďarských podniků. Zcela jiný vývoj měla privatizace v Polsku. Vzhledem k tomu, že zde do privatizačního procesu vstupovaly nejen odbory a různé zájmové skupiny, ale i manažeři podniků a zaměstnanci podniků, měla privatizace v Polsku pomalý průběh.

Specifická, komplikovaná situace byla v Německé demokratické republice. Nejprve přišlo politické rozhodnutí o směnném kurzu v poměru 1:1 mezi západní a východní markou. Do privatizace se okamžitě zapojili západoněmečtí investoři a přebírali na sebe přímým prodejem většinu státního majetku bývalé NDR. To mělo za následek výrazný vzrůst nezaměstnanosti, která po deseti letech dosahovala až k dvaceti procentům. Příčinou byla vysoká přezaměstnanost v minulém režimu a nízká produktivita práce. Tento problém nebyli schopni noví investoři ze západní části Německa vyřešit, protože nedokázali rychle rozšířit výrobu.

Dle Mlčocha (2000) Česká republika řešila svou privatizaci národního majetku pomocí pěti základních transformací:

- převod vlastnických majetkových práv ze státu na obce,
- navrácení majetku bývalým vlastníkům (restituce),
- transformace socialistických družstev na soukromá družstva a obchodní společnosti,
- malá privatizace,
- velká privatizace.

Dle Kočendy a Lízala (2003) se celkem zprivatizoval majetek v celkové hodnotě 1269 - 1369 mld. Kč. Podíl jednotlivých částí transformace byl následující: restituce (70 - 120 mld. Kč), převod majetku státu na obce (350 mld. Kč), malá privatizace (200 - 250 mld. Kč), transformace družstev (23 mld. Kč) a velká privatizace (626 mld. Kč). Popis celkové privatizace státního majetku je příliš rozsáhlé téma, ve své práci se zaměřím jen na průběh velké a malé privatizace.

Dle Ježka (2006) nemohla být privatizace státního majetku provedena obvyklou cestou, tj. odkupem tohoto majetku občany České republiky, protože celkové úspory obyvatel tvořily v té době zhruba 300 miliard korun. Tato částka byla přibližně čtyřikrát nižší, než hodnota privatizovaného majetku. Proto bylo nutné rozdělit privatizaci na tzv. privatizaci malou a privatizaci velkou. Z pohledu této publikace je menší důraz kladen na malou privatizaci, proto bude v práci zmíněna pouze okrajově.

Malá privatizace

Malou privatizaci schválil Zákon č. 427/1990 Sb., tj. Zákon o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby, který byl schválený Federálním shromážděním v říjnu v roce 1990. Klíčovou pasáží tohoto zákona je část druhá – Veřejná dražba provozních jednotek (§ 4 - § 16). V návrhu zákona je vidět snaha o transparentnost, kdy seznamy provozních jednotek musely být zveřejněny po dobu nejméně 30 dní předem dnem veřejné dražby. Aby se alespoň částečně zabránilo spekulativním účastem na dražbách, byla zavedena úhrada tzv. dražební jistoty ve výši alespoň 10 % vyvolávací ceny (minimální

částka 10 000 Kč). Tato dražební jistota byla zájemci o jednotku navracena, pokud byl v dražbě neúspěšný. V případě vydražení jednotky záloha sloužila jako pojistka „zaplacení“ vydražené jednotky. Pokud úspěšný vydražitel neuhradil částku, za kterou byla jednotka vydražena, dražební jistota propadla státu. Za účast na privatizaci prodávané jednotky bylo nutné uhradit nevratnou zálohu 1000 Kč. Vyvolávací cena zohledňovala cenu prodávané nemovitosti, tak i cenu zboží, které se v dražené jednotce nacházelo.

Pokud nebyla dražba úspěšná, tj. nenašel se nikdo, kdo by chtěl draženou jednotku zakoupit a bylo-li dražbě přítomno alespoň pět zájemců, dražba pokračovala tzv. holandskou aukcí. Licitátor vyvolávací cenu postupně snižoval, a to vždy o 10 %, nejvýše však o 50 % vyvolávací ceny. Pokud ani za těchto podmínek, snížení ceny o padesát procent, jednotka nenašla kupce, licitátor dražbu ukončil.

Vlastnictví vydražené jednotky přecházelo na vydražitele po třiceti dnech, kdy do tohoto termínu musel vydražitel uhradit cenu sníženou o dražební jistotu. Pokud nebyla tato cena uhrazena v termínu třiceti dnů, dražba se zrušila a dražební jistina propadla příslušnému státnímu orgánu. (Ježek, 2006)

Malá privatizace byla tedy prováděna výhradně metodou veřejné aukce za peníze. Jednalo se především o obchody, restaurace, drobné dílny a provozovny nebo o menší výrobní podniky. Bilance na konci roku 1993 hovoří o 24 tis. výrobních provozoven, z nichž bylo: 50,5 procent provozoven maloobchodu, 9,2 procent provozoven pohostinství a 40,3 procent provozoven služeb, drobných dílen a malých výrobních podniků, které byly prostřednictvím malé privatizace vydraženy a prodány. (Fuchs, 2002)

Jihočeský kraj byl v malé privatizaci v rámci České republiky specifický tím, že u více než čtrnácti procent privatizovaných jednotek byla použita metoda holandské aukce. Znamená to, že občané jižních Čech buď neměli o malou privatizaci zájem, nebo u tohoto kraje byla nejmenší ochota bank nést úvěrové riziko. Naopak nejnižší počet holandských aukcí byl zaznamenán v Praze 1, kde podíl privatizovaných jednotek holandskou aukcí nepřekročil 1,5 procenta (Žídek, 2006).

Velká privatizace

Organizace velké privatizace byla obtížnější, než organizace malé privatizace. Při malé privatizaci šlo celkem jednoduše určit tzv. vyvolávací cenu a následný proces byl transparentně jednoduchý. Při velké privatizaci byl důraz kladen na rychlost privatizace. Představa levicových politiků směřovala k využití instrumentu zaměstnaneckých akcií, tj. podnik by byl levně rozprodán svým zaměstnancům. Základní idea tohoto směru vycházela z předpokladu, že na svém majetku bude zaměstnanec zodpovědně pracovat. Pravicová část politického spektra s tím nesouhlasila, protože by se opět jednalo o kolektivní vlastnictví a toto přerozdělení majetku by bylo k určitým skupinám obyvatelstva výrazně diskriminační. Dle Husáka (1997) jsou za otce kuponové privatizace všeobecně považováni Dušan Tříška, Tomáš Ježek a Václav Klaus.

Velká privatizace se opírala o zákon, ve kterém se stanovovaly podmínky převodu státu na jiné osoby z února 1991. Podmínkou účasti na kuponové privatizaci byla nutnost zakoupení kuponové knížky a kolku v hodnotě 1000 Kč. Tuto možnost měl každý dospělý

občan republiky. S pomocí kuponové knížky a na základě vyplnění „sjednávacích listů“ pak mohl zakoupit akcie privatizovaných podniků nebo mohl svěřit své body privatizačnímu fondu.

První vlna kuponové privatizace

První vlna kuponové privatizace proběhla od února roku 1992 do ledna následujícího roku. Měla celkem pět kol. První vlny kupónové privatizace se zúčastnilo 77 % oprávněných občanů a privatizovalo se 1491 podniků v celkové účetní hodnotě 299,4 miliardy korun československých. Privatizováno bylo celkem 988 firem ležících na území České republiky s celkovou účetní hodnotou 212,5 miliardy korun. Na území Slovenské republiky se nacházelo 503 podniků s účetní hodnotou 87,1 miliardy korun. Na jednu kupónovou knížku z první vlny připadal majetek v účetní hodnotě 35 535 korun. (Ježek, 2006)

Druhá vlna kuponové privatizace

Druhá vlna, která se týkala už jen České republiky, proběhla od října 1993 do listopadu 1994 a měla celkem 6 kol. Občan mohl v každém kole za pomoci svých kuponů uplatnit poptávku po vybraných akciích v kursu stanoveném pro příslušné kolo. Když poptávka nepřevyšovala nabídku, akcie byly zájemcům v zaknihované formě připsány na účet ve Středisku cenných papírů a zbytek akcií příslušné společnosti postoupil do dalších kol. Když však poptávka nabídku převyšovala, nebyly akcie zájemcům připsány a všechny postoupily do dalšího kola. Druhé vlny se zúčastnilo 74 % oprávněných občanů a bylo zprivatizováno 861 podniků v účetní hodnotě 155 miliard korun. Účetní hodnota na jednu kuponovou knížku z druhé vlny byla 25 160 korun. (Ježek, 2006)

V rámci první vlny kuponové privatizace a druhé vlny kuponové privatizace byl odstátněn majetek v účetní hodnotě za zhruba jeden bilion korun.

Problémem kupónové privatizace v České republice bylo nedostatečné právní zajištění. Škody vzniklé právním vakuem vyčíslila Komise pro cenné papíry, která byla založena v roce 1998. Ze závěrů jejího šetření vyplývá, že trestná činnost zjištěná do června 2002 zavinila ztrátu majetku za více než 50 miliard korun a další stovky miliard zmizely neprokázanou trestnou činností. (Tríska, 2002)

V následující části textu je zanalyzován vývoj některých jihočeských podniků z pohledu malých akcionářů, kteří se zapojili do kuponové privatizace. Akcie většiny jihočeských podniků se postupem času přestaly veřejně obchodovat, a to jak na burze, tak i např. v RM systému. V současné době není žádný jihočeský podnik indexován na Burze cenných papírů Praha.

Dle Richtera (2005) se v principu vývoj vlastnictví pro minoritní akcionáře, tj. občany, kteří se zúčastnili velké privatizace, vyvíjel následujícími směry:

1. Vyvlastnění – někdy je tento způsob převodu označován jako poslední fáze kupónové privatizace. V roce 2005 byl v poslanecké sněmovně schválen zákon o akciových společnostech, který je znám pod označením "squeeze-out zákon". Na základě tohoto zákona, mohl majoritní akcionář, pokud vlastnil více než 90 procent společnosti, „zprivatizovat“ minoritní akcionáře za cenu, kterou určil soudní znalec.

Paradoxem tohoto zákona je to, že soudního znalce vybíral a honoroval majoritní akcionář. Toto ustanovení se stalo terčem velké kritiky, kdy senát i z tohoto důvodu odmítl tento zákon schválit. Zákon se tedy vracel do poslanecké sněmovny, kde byl opět odsouhlasen a začal platit. Je ale také pravda, že pomocí tohoto zákona se malí akcionáři dostali alespoň částečně k penězům za vlastněné akcie.

2. Převod na listinné akcie – při převodu na listinné akcie majoritní akcionář podniku rozhodl, že převede akcie do listinné podoby. V dalším kroku majoritní akcionář určil místo a čas, kde si minoritní akcionáři mohou tyto nové listinné akcie vyzvednout. Velmi často byl součástí převodu na listinné akcie i požadavek, že akcie se nedají převzít alternativně např. zasláním poštou. Pokud si drobní akcionáři listinné akcie nevyzvedli, šly jejich cenné papíry do tzv. nedobrovolné dražby, kde byly následně prodány nejvyšší nabídce. Po odečtení manipulačních nákladů byl zbytek finančních prostředků vyplácen minoritním akcionářům.

3. Převzetí jmění – zde se využíval §220 obchodního zákoníku, a tento způsob byl používán pro vytěsnění malých akcionářů před rokem 2005, než začal platit "squeeze-out zákon" neboli vytlačení minoritních akcionářů. Převzetí jmění byl složitý proces, kdy majoritní akcionář musel ovládat devadesát pět procent podniku. Při tomto postupu bylo nutné ocenit celý podnik a ten se pak převáděl jako celek.

4. Konkurs podniku – některé z privatizovaných společností skončily v konkurzu. Akcionáři se mohli podílet na likvidačním zůstatku. To ale předpokládalo, že po uhrazení všech závazků zbyla ještě nějaká aktiva podniku.

V tabulce č. 1 jsou některé jihočeské podniky, ze kterých majoritní akcionáři dle platných zákonů „vytlačili“ minoritní akcionáře (viz bod č. 1) a zároveň jsou v tabulce částky, které dostali minoritní akcionáři za jednu akcii. V posledním sloupci je vyznačeno promlčení nároku minoritního akcionáře. Aby mohla být tato metoda použita, musel majoritní akcionář ovládat alespoň devadesát procent akcií podniku.

Název společnosti	Částka	Promlčeno v roce
Agrozet České Budějovice	342,-	2016
Budějovický měšťanský pivovar	18,-	2015
ČAD Blansko	3.157,-	2009
Dřevostroj Čkyně	897,-	2009
E.ON Česká republika	23,-	2009
Fezko servis	266,-	2012
Jihlavské dřevařské závody	696,-	2011
Jihočeská plynárenská	4.450,-	2011
Jihočeské lesy České Budějovice	149,-	2013

Jihočeské tiskárny	557,-	2009
Jihostroj	285,-	2011
JITEX Písek	92,-	2009
Jitona Soběslav	313,-	2012
JS group Český Krumlov	235,-	2009
Koh-i-noor Mladá Vožice	945,-	2010
Madeta	1.296,-	2010
Maso Planá	1.378,-	2009
Masokombinát Příbram	84,-	2010
Rybářství Třeboň	956,-	2014
Šumstav	195,-	2012

Tab. č. 1 – výběr Jihočeských podniků které byly vyvlastněny dle squeeze-out zákona

Zdroj: MIRAS.CZ. České akcie z kuponové privatizace.

V další tabulce číslo 2 jsou vypsány vybrané podniky, u kterých byly zaknihované akcie převedeny do listinné formy. Většinou se jednalo o první krok, kdy v kroku následujícím byly tyto listinné akcie u minoritních akcionářů vyvlastněny dle bodu č. 1, tj. vyvlastnění dle „squeeze-out zákona“ nebo dle bodu č. 3 při tzv. převzetí jmění.

Příklad jihočeských podniků, kde byli minoritní akcionáři po převodu na listinné akcie následně vytlačeni dle bodu č. 1 tj. na základě „squeeze-out zákona“: Hotel Bavor, Jihlavan, Masna Studená, Lesostavby Třeboň.

Podle staršího zákona, který se „opíral“ o §220 obchodního zákoníku byli majoritní akcionáři vytlačeni např. z následujících jihočeských podniků – Calofrig, Suzop České Budějovice, Motor Jikov, Lesy Vyšší Brod, Rybářství Hluboká.

Název společnosti	Částka	Převod na
Calofrig	2099,-	listinné akcie
Hotel Bavor	322,-	listinné akcie
Jihlavan	390,-	listinné akcie
Koh-i-noor Hardmuth	861,-	listinné akcie
Masna Studená	21,4	listinné akcie
Lesostavby Třeboň	200,-	listinné akcie
Lesy Vyšší Brod	335,-	listinné akcie

Tab. č. 2 – výběr Jihočeských podniků ve kterých byl udělán převod na listinné akcie

Zdroj: MIRAS.CZ. České akcie z kuponové privatizace.

Z předchozího textu je patrné, že malí akcionáři byli z předložených jihočeských podniků vytěsněni dle platných zákonů. To samozřejmě mohlo působit u těchto drobných akcionářů určité roztrpčení, ale na druhou stranu tato opatření vedla ke zprůhlednění a operativnějšímu řízení jednotlivých společností. V každém případě ale akcionáři, kteří byli vytěsněni, dostali většinou od majoritních vlastníků finanční kompenzaci, i když je diskutabilní, zda tato

kompenzace odrážela skutečný stav podniku. Dle Kouby a kol. (2005) velké množství akcionářů, kteří svěřili své privatizační body investičním společnostem, nezískali finanční prostředky žádné, protože fondy byly velmi často managementem rozkradeny a „vytunelovány“. Jako příklad je možné uvést Harvardské fondy Viktora Koženého, nebo investiční fond Trend.

Záver

Privatizace státních podniků v Jihočeském kraji po roce 1989 probíhala, stejně jako v celé České republice, v pěti hlavních rovinách. Jednalo se o převod vlastnických majetkových práv ze státu na obce, navrácení majetku bývalým vlastníkům neboli restituce, transformace socialistických družstev na soukromá družstva a obchodní společnosti, malá privatizace a velká privatizace. V textu je v krátkosti přiblížen průběh malé a velké privatizace. Malá privatizace byla v jižních Čechách specifická tím, že zde byly nejvíce z celé České republiky používány tzv. holandské aukce. Tyto holandské aukce se používaly tehdy, pokud dražené jednotky (např. restaurace, obchody, malé výrobní podniky) nenašly své kupce v řádné části malé privatizace. V opakované dražbě se ceny těchto jednotek snižovaly až do výše padesáti procent vyvolávací ceny. Formou holandské aukce bylo v jižních Čechách vydraženo čtrnáct procent objektů zařazených do malé privatizace. To bylo přibližně desetkrát více než např. v Praze 1. Velká privatizace jihočeských podniků je v tomto textu zaměřena na „osud“ drobných akcionářů, kteří investovali své kupóny do jihočeských podniků. Tito akcionáři byli pak většinou z podniků vytlačeni akcionáři majoritními. Tento způsob vyvlastnění umožňovala legislativa České republiky. Důvodem přijetí těchto kontraverzních paragrafů je zjednodušení a zpřehlednění vlastnické struktury jednotlivých společností. Z pohledu malých akcionářů se tento proces často setkával s kritikou a oprávněným pocitem krivdy, a to jak morální, tak i ekonomické. V textu jsou uvedeny významné jihočeské podniky, které využily možnosti drobné akcionáře vytěsnit.

Tento článok odporúčal na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:

Doc. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D., Dr.h.c.

Použitá literatúra

1. FUCHS, K., 2002. *Místo privatizace v procesu transformace*. Brno: Masarykova univerzita v Brně. ISBN 80-210-2783-5.
2. HOLMAN, R., 2000. *Transformace české ekonomiky v komparaci s dalšími zeměmi střední Evropy*. Praha: CEP. ISBN 80-902795-6-2.
3. HRUŠKA, K., V. CIESLAR, Z. BREJCHAVÁ, 1990. *Průběh hospodářských reforem v PR, MR a NDR v roce 1990*. Praha: Ekonomický ústav ČSAV.
4. HUSÁK, P., 1997. *Budování kapitalismu v Čechách: rozhovory s Tomášem Ježkem*. Praha: Volvox Globator. ISBN 8072070967.
5. JEŽEK, T., 2006. *Privatizace české ekonomiky: její kořeny, metody a výsledky*. Praha: Vysoká škola ekonomická. ISBN 8024510693.
6. KOČENDA, E. a L. LÍZAL, 2003. *Český podnik v české transformaci 1990-2000*. Praha: Academia. ISBN 8020010394.
7. KOUBA, K., O. VYCHODIL, J. ROBERTS, 2005. *Privatizace bez kapitálu: zvýšené transakční náklady české transformace*. Praha: Karolinum. ISBN 8024609541.

8. MLČOCH, L., 2000. *Úvahy o české ekonomické transformaci*. Praha: Nakladatelství Vyšehrad. ISBN 80-7021-389-2.
9. RICHTER, T., 2005. *Kuponová privatizace a její vlivy na správu a financování českých akciových společností*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 8024610124.
10. ŠVEJNAR, J., 1997. *Česká republika a ekonomická transformace ve střední a východní Evropě*. Praha: Academia. ISBN 8020005684.
11. TRÍSKA, D., 2002. *Kupónová privatizace: sborník textů*. Praha: CEP Centrum pro ekonomiku a politiku. ISBN 8086547027.
12. ŽÍDEK, L., 2006. *Transformace české ekonomiky: 1989-2004*. Praha: C. H. Beck. ISBN 80-7179-922-X.
13. VALEŠ, L. a J. PETRÁŠ, 2014. *Sametová revoluce v Českých Budějovicích, městech a regionech aneb 25 let poté*. České Budějovice: VŠERS. ISBN 978-80-87311-48-6
14. MIRAS.CZ. České akcie z kuponové privatizace. Miras.cz [online]. 2016 [cit. 2016-10-25, 11:00]. Dostupné z: <http://www.miras.cz/akcie/ceske-akcie.php>.